

Kmetijske in rokodelske novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj IV.

V sredo 4. Svečana. 1846.

List 5.

Mlinarič.

Mlinarič bolán sedi,
 Zlo želodec mu nori,
 Vse sastonj je jesti, piti —
 Njemu noče nič tekniti;
 Piti, piti spet želj.
 Lek iz tèrtniga soká
 Prav', de mu naj bolje zda;
 Mljin je mogel že prodati,
 Hiša mora pomagati,
 Zanj zdajati, kar imá.
 Ker mu pa na bolj' ne gré,
 Ga z zdravilam popusté,
 Lačni no nagí po hiši
 Prosjo naj jih Bog usliši,
 Preloži ga kakor vé.
 Ko bolnik nič ne dobó,
 Piti treba je — v o-dó.
 Kako čudo se zgodilo!
 Voda mu je bla zdravilo,
 Hude žeje se znebó.
 Mlinarič otožen prav':
 »Glejte! voda žejo zdrav',
 Oh! bi bil jez pred to vedil,
 Bi drugači bil naredil,
 Mlina bi ne bil zadjak«.

Požencan.

Podučenje, kakó se mora klavna živina in mesó ogledovati?

(Nadalje.)

Per ogledu zaklane živine se morajo pregledati rogoví posebno na tistim koncu, kjer v glavi tičé, če niso kervavi, sokrovčnati, če nimajo čerov, i. t. d. Gledati se mora, kakó se iz kože čeva, lahko ali pa težko; kakšina je notranja stran kože; kakšin je gobec, nos, jezik, zobje, dlasna (Zahnfleisch) in goltanic; pregledati se mora mesó in mast. Posebno na tanjko se morajo pregledati tri velke in poglavitne telesne dupljine, namreč: možganna, persna in trebušna dupljina (Höhle) in vse drobje, ki v imenovanih dupljinah leži.

Per klavšnji se zdravje živine spozná po naslednjih znamenjih: Kri iz žile z močjo teče, in je jasnorudeča, če iz ciplje ali odvodnice (Schlagader) pride, ali pa tamnorudeča, če iz privodnice (Blutader) *) pride; je penasta, če se vjame; se kmalo sterdi, ako se ne meša. Okó ostane odperto in čisto; nos je merzel, vlažen in svetel; žnablja in notranja kožica nosá in gobca sta vlažna in bledorudečkasta; zobje terdno tičé; dlaka je gladka; volna je mastna, se terdno kože derží; koža je čista, se lahko od mesá loči, je mehkokrepka, na notranji strani bleđa in mastna; jezik, gerlo in goltanic je na vsih straneh gladek, čist, bledorudečkast in vlažen; pri goveji živini je pa jezik po zgornji strani ali po herptu ojster in sivkast; požirak (Schlundkopf), goltanic in gerlo so na unanji strani rudečkasti, na notranji pa bolj bleđi; persna kožica je rudečkasta; herbtني mozeg je bel; možgani so beli in z rudečimi in rujavimi nitkami prevlečeni; pljuča so rahlomehke, bledorudečkaste, gladke, svetle in v sebi nemalo penaste kervi derže; sapnik (dušni rorček, Luftröhre) je zunej bel, znotrej pa rudečkast in nadúnjen z žlezastimi penami; persna žlezica (Brustdrüse) pri teletu in ovci je rudečkasta in čversta; serčni mehur je bel in svetel, in le malo čiste vode v sebi ima; sercé je lepo rudeče, z mastjo nekoliko pokrito; mišica ali preponka (Zwergfell) je v sredi žilasta, bela, gladka, svetla, krog in krog pa mesenorudečkasta; mrena (Netz) je bela in s terdo mastjo obložena; čeva so skozi in skozi bele, svetle, vlažne, od znotrej nemalo sape, žolca, žleze in več ali menj blata derže; mezdra (rajzele Gekröse) je bela, z lojem obložena, z žilicami preprežena; siršek (Lab- oder Käse-magen, oder rothe Magen) to je četerti goveji in ovčji želodec je pri goveji živini bledorudečkast, mehak, svetel ko žamet, zlo žlezast, ima

*) Kervne žile so dvojne: ene peljejo kri od serca po celim truplu, timpravimo ciplje, ali odvodnice (Schlag- oder Pulsadern); druge pa vodijo kri od vsih krajev trupla k sercu nazaj, tem pravimo privodnice (Blutadern).